

DEFINITIEF

Beleidsplan Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid

Versie februari 2026

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	2
2.	Missie van het NPBO	2
	Werkplan	4
	Kernwaarden	4
3.	Over het NBPO	5
	NPBO: platform en netwerk	5
	De uitvoering van projecten	5
	Netwerk uitbreiden	5
	Randvoorwaarden voor projecten	6
	Communicatie	6
	Bestuur	7
	Besluitvorming	7
	Toezicht	7
4.	Verwerven, beheren en besteden van het vermogen	7
	Besluitvorming over opdrachten	8
	Medewerkers en uitvoering werkzaamheden	8
	Toezicht op financiële zaken	8
5.	Begroting	9
6.	Contactgegevens	9
BIJLAGE I	CONCEPT Werkplan	10
BIJLAGE II	Casus aanpak formulier	24
BIJLAGE III	Kader voor beoordeling projectvoorstellen	26

1. Aanleiding

De relatie tussen overheden en burgers schuurt en voelt aan beide kanten vaak ongemakkelijk. Overheden lijken zich op te sluiten in procedures en protocollen. Burgers keren zich af en soms ook tegen politici, bestuurders en de publieke zaak. Het functioneren van onze democratie staat daarmee onder druk.

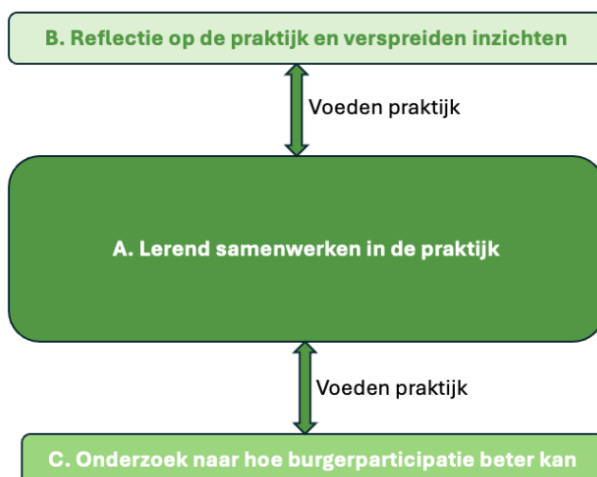
De verwachtingen van burgers over hun rol – en wat zij te bieden hebben – zijn veranderd. Enerzijds is er de wens 'gehoord' te worden anderzijds nemen veel burgers een actieve rol aan in hun eigen omgeving. Aan de andere kant zit een overheid op veel vlakken 'vast' in regels, en wordt flexibiliteit en consistentie in beleid beperkt door (snel) wisselende politieke samenstellingen etc. Het gevolg is een reëel onvermogen om effectief aan te sluiten bij initiatieven van burgers die beleidsdoelen dichterbij kunnen brengen.

Participatie betekent actieve deelname. Veel burgers willen niet alleen serieus gehoord worden maar ook invloed in beleid dan wel hun omgeving. Als dat wordt opgevat als 'inspraak' of 'consultatie' is dat onvoldoende. We zien en ervaren de worsteling van bestuurders en ambtenaren om hun vertrouwde systeemwereld te kantelen en de leefwereld van burgers van grotere betekenis te laten zijn in hun beroepspraktijk. Daar is niet alleen lef voor nodig, de vraag is ook: hoe doe je dat? Wat is dan nog ieders rol? Tegelijkertijd zien we voorbeelden van bewonersinitiatieven die de kloof tussen overheid en inwoner al dichtten. Daarnaast legt actievere betrokkenheid van burgers bij de overheid en vice versa ook de onderlinge dynamiek in de samenleving meer bloot. Dat roept vragen op als: past de veel gehanteerde participatieladder nog bij deze tijd? Zijn er wellicht andere of betere handvatten voor burger en overheid om zich anders te organiseren in relatie tot elkaar, en anders om te gaan met elkaar?

Het NPBO pakt deze vragen op door lerend samen te werken in de praktijk met burgers en beleidsmakers, en door de praktijkervaringen te verbinden aan reflectie en onderzoek. Op die manier werkt het NPBO aan het ontwikkelen van burgerparticipatie die past bij de ontwikkelingen van de 21e eeuw.

2. Missie van het NPBO

De missie van NPBO is om bij te dragen aan vormen van participatie voor de 21e eeuw, die burgers en overheden in staat stelt elkaar te begrijpen en samen te werken. Om zo samen de grote veranderingen en uitdagingen van deze tijd aan te pakken in een gezamenlijk streven naar welzijn en een sterke gemeenschap. Daarbij kijkt het NPBO vanuit het perspectief van burgers enerzijds en van de overheid anderzijds naar wat wel en niet werkt in participatie. Bij het leren hoe burgers en overheid nader tot elkaar kunnen komen, beperken we ons niet alleen tot onze eigen 'polder', maar halen ook inspiratie uit andere landen.

Dat doen we door:

A. In de praktijk 'lerend samenwerken' tussen burger en overheid te ondersteunen.

B. Te reflecteren op, en dialoog te voeren over de praktijk; en inzichten daaruit te verspreiden in het veld.

C. Onderzoek te (laten) doen naar hoe participatie op een betere manier vorm kan krijgen, aansluitend bij het perspectief en de leefwereld van burgers en overheden. Met deze kennis uit onderzoek voeden we de praktijk en vice versa.

Hieronder lichten we deze kernactiviteiten toe.

A. Lerend samenwerken in de praktijk

Als NPBO geven we zelf in de praktijk vorm aan participatieprocessen in beleid t/m uitvoering. We vragen aandacht voor alternatieve vormen van participatie en interactie, in het bijzonder ook vormen die *niet* door een overheid georganiseerd worden. We willen de ervaringen en stem van burgers daarin laten doorklinken. Deze specifieke aandacht voor burgers leidt er niet toe dat de ervaringen en vraagstukken van overheden buiten beeld raken. Dat zou contraproductief zijn. We richten ons dus nadrukkelijk op *beide* kanten.

In deze participatieprocessen gebruiken we daarom de vorm van **lerend samenwerken**. Onze praktijk is zelf onderwerp van reflectie en discussie. Nieuwe inzichten maken we concreet en passen we meteen weer in de praktijk toe in projecten, die op hun beurt weer geëvalueerd worden. Zo dragen we zelf vanuit de praktijk bij aan het verbeteren van burgerparticipatie. Immers, vernieuwing en verandering gaan gepaard met leerprocessen.

In ons werk ligt de primaire focus op het ontwerpen en begeleiden van participatieprocessen en op het leren daarvan. Wij zijn geen inhoudelijk experts op specifieke beleidsterreinen zoals energie, duurzaamheid of het sociale domein, en we ambiëren die rol ook niet. Tegelijkertijd zijn participatieprocessen nooit volledig inhoudsneutraal. De aard van het vraagstuk beïnvloedt wie relevante spelers zijn, welke kennis ertoe doet, welke ervaringen meespelen en welke geschiedenis, verhoudingen en verwachtingen een rol spelen. Lokale en ervaringskennis van inwoners kan essentieel zijn. Onze grootste expertise ligt momenteel bij de fysieke leefomgeving.

Ongeacht het onderwerp en de inhoudelijke details richten wij ons in een participatieproces op de vraag hoe de rollen van burgers, bestuurders, ambtenaren en experts veranderen, of moeten veranderen, in nieuwe vormen van samenwerking die wij scharen onder de term burgerparticipatie. Wij houden ons daarom expliciet bezig met vragen als: welke vormen van kennis zijn hier relevant, hoe worden experts betrokken en in hoeverre is de opdrachtgever ontvankelijk voor de uitkomsten van participatie.

Die basale uitgangspunten voor participatie zijn in veel beleidsdomeinen vergelijkbaar, maar de concrete uitwerking verschilt per context, netwerk en institutioneel kader. Wij gaan er dus niet vanuit dat participatie overal hetzelfde is, noch sluiten wij thema's uit. Door casussen met vergelijkbare dynamieken te analyseren, bijvoorbeeld energie en asiel, scherpen wij ons begrip van wat werkt waar en onder welke voorwaarden.

→ Dit leidt tot het eerste speerpunt in het werk van het NPBO. We zoeken tijdens onze werkpraktijk naar werkvormen, en rollen voor onszelf, waarmee we burgers en overheid - afzonderlijk en samen - kunnen helpen door:

- te reflecteren op hun ervaringen en zo eerdere aannames in hun werkwijze te toetsen en mogelijk te herzien;
- vervolgstappen te zetten om de barrières te slechten die leren en lerend samenwerken belemmeren.

B. Reflectie op de praktijk en verspreiden van inzichten

Het NPBO draagt bij aan kritische reflectie en dialoog om het leren in de praktijk te ondersteunen. Daarbij gaat het om leren *tijdens en na* een participatieproces. Het NPBO helpt betrokkenen over hun ervaringen met participatie en interactie na te denken en er inzichten over op te doen. We betrekken daarbij ook kennis en ervaring van collega's uit andere landen. Deze inzichten worden opgehaald en besproken in het brede netwerk van NPBO.

'De staat van participatie', het project waar we momenteel aan werken, is een voorbeeld van het leren over participatieprocessen in retrospectief. Inzichten opdoen en uitdragen gebeurt onder andere in publicaties, zoals het rapport Grip op Gedoe.

→ Dit leidt tot een tweede speerpunt in het werk van het NPBO: het verspreiden van (nieuwe) inzichten en praktijkvoorbeelden. Zo brengen we de praktijk van burgerparticipatie verder, terwijl we ook het denken verder brengen over wat 'goede' burgerparticipatie in de 21^e eeuw kan zijn. Zo willen we – ook voorbij onze eigen projecten – bijdragen aan betere en/of beter passende vormen van burgerparticipatie.

C. Onderzoek naar hoe burgerparticipatie beter kan

We kijken naar participatie-initiatieven en programma's, en hoe die de relatie tussen burgers en de overheid organiseren en vormgeven. Ook hierbij hanteren we met nadruk de 'dubbele blik' op participatie: zowel vanuit het perspectief van de burger als vanuit het perspectief van de beleidsmaker. Participatie van de kant van de burger bekijken we vanuit het perspectief van de burger participeert in de samenleving. Dat wil zeggen in een gemeenschap die voor hem/haar betekenisvol is. En waarin diegene energie, kennis, ervaring en betrokkenheid mobiliseert om een punt van zorg verder te brengen, ook in relatie tot de overheid.

Participatie georganiseerd door de overheid komt voort uit inzicht van die overheid dat een open relatie tussen overheid en samenleving van groot belang is. En die zich daarom inzet voor het vormgeven van een vruchtbare uitwisseling over specifieke onderwerpen.

Het NPBO kijkt samen met onderzoekers en mensen uit de praktijk naar beide vormen van participatie en de wisselwerking daartussen. We verkennen wat veelvoorkomende barrières zijn voor een dergelijke uitwisseling, en onderzoeken hoe die weggenomen kunnen worden. We gaan na hoe participatie op een betere manier kan plaatsvinden, aansluitend bij het perspectief en de leefwereld van burger en overheid. Op een manier die leidt tot wederzijds vertrouwen en die voor zowel burger als overheid meerwaarde heeft.

→ Dit leidt tot een derde speerpunt in het werk van het NPBO: inzicht verwerven in hoe participatie in de praktijk vorm krijgt of zou kunnen krijgen op een manier die past bij de ontwikkelingen in de 21^e eeuw. Relevante vragen daarbij gaan over nieuwe rollen die burgers, ambtenaren en experts in zo'n vernieuwde vorm van participatie kunnen spelen.

Werkplan

In het werkplan staan de projecten die voortkomen uit bovenstaande kernactiviteiten die het NPBO ontplooit. Eind 2026 scherpen we het werkplan opnieuw aan voor de volgende jaren. Dit werkplan is leidend in beslissingen over het besteden van onze middelen. Het bestuur kan hiervan afwijken voor zover de activiteiten bijdragen aan de doelstelling.

Het Werkplan is toegevoegd als bijlage I.

Kernwaarden

Vanuit de missie en de uitwerking daarvan volgen kernwaarden die horen bij het NPBO. We zijn:

- **Verbindend**: we verbinden praktijk met theorie en burger met overheid.
- **Onafhankelijk**: we kijken naar praktijk en theorie vanuit meerdere perspectieven en met respect voor posities en belangen.
- **Open van geest**: we zijn toegankelijk en stellen onze oordelen uit.
- **Transparant**: we hebben geen verborgen agenda.
- **Lerend en vernieuwend**: we experimenteren met nieuwe inzichten en toetsen en vernieuwen die steeds.

3. Over het NBPO

NPBO: platform en netwerk

Het NPBO is op dit moment zowel een platform als netwerk in de zin dat we verschillende groepen samenbrengen, interactie faciliteren en een omgeving creëren voor uitwisseling van ervaringen, kennis en inspiratie. De ervaringen en kennis ontsluiten we op onze website.

Bij dit platform is een netwerk van professionals, onderzoekers/wetenschappers en ambtenaren aangesloten. Aangesloten leden hebben bijvoorbeeld ervaring met proces- en projectleiding in het ruimtelijke domein, conflictbemiddeling, omgevingsmanagement, het ontwerpen en begeleiden van communicatie- en participatieprojecten, wetenschappelijk onderzoek in bestuurskunde, economie en politicologie. Betrokkenen zijn werkzaam op veel verschillende domeinen en zowel op nationale, regionale als lokale schaal.

NPBO zelf is een onafhankelijke partij binnen dit speelveld en is niet gericht op één specifieke participatievorm maar op het lerend samenwerken in de praktijk. Ons netwerk van professionals en ervaringsdeskundigen kan een rol spelen bij de uitvoering van participatieprocessen. Het werk van NPBO wordt gevoed door het netwerk en NPBO voedt andersom dit netwerk weer met inzichten uit de praktijk van het werken aan burgerbetrokkenheid. Dat gebeurt in eigen onderzoek van het NPBO en door opdrachten als coördinerende partij aan te nemen (als procesontwerper of begeleider van participatieprojecten).

En ook door deel te nemen aan extern geïnitieerd wetenschappelijk onderzoek (zoals JustETrans) en door evaluatie, reflectie en dialoog over de praktijk. Die kan meerdere vormen aannemen:

1. Evaluerend met externe deskundigen (vreemde ogen)
2. Lerend -> evaluerend t.a.v. processen en inrichting
3. Uitdragend naar betrokken partijen (achterban)
4. Uitdragend naar derden (geïnteresseerden)

De uitvoering van projecten

Er is altijd een bestuurslid van het NPBO betrokken bij projecten van het NPBO.

Als partijen uit ons netwerk onder de vlag van het NPBO aan projecten werken zijn er altijd sparen en evaluatiemomenten in de uitvoering, zodat geleerd kan worden van het project. Zie ook **bijlage II**: de te beantwoorden vragen bij elke casus of elk project dat we doen.

We kijken tijdens ons werk steeds of bepaalde partijen met specifieke kennis of vaardigheden relevant zijn om aan te sluiten (zie ook hieronder bij Netwerk uitbreiden).

Netwerk uitbreiden

Het NPBO breidt steeds het netwerk uit met:

- Partijen die werken aan participatie-initiatieven en programma's, en die bezig zijn een relatie tussen burgers en de overheid te organiseren en vorm te geven.
- Burgers en beleidsmakers die input en reflectie geven over lerend samenwerken.
- Professionals en overheden die gebruik willen maken van de lessen uit evaluaties en reflecties.

Deze kunnen deelnemen aan brainstormsessies, kunnen helpen inzichten op te halen en te verspreiden en kunnen opdrachten uitvoeren. Zij kunnen ook helpen methodieken te ontwikkelen en nieuwe werkwijzen te verspreiden.

NPBO ziet voor zichzelf verschillende rollen in dit netwerk, met het oog op het realiseren van onze missie. Aan de ene kant brengen we uiteenlopende partijen met elkaar in contact. We letten erop dat juist netwerken die tot dusverre niet met elkaar in contact zijn, met elkaar in gesprek raken. Ook richten we ons op het ontwikkelen van banden met partijen die we niet heel goed kennen. Die zijn vaak het meest waardevol voor nieuwe informatiekanalen en ideeën.

In het jaarlijkse herfstwebinar richten we ons op cases, knelpunten en bevindingen die relevant zijn voor (nieuwe) deelnemers in ons netwerk. We streven ernaar een taal te ontwikkelen die helpt op een nieuwe manier over participatie te denken en praten.

Randvoorwaarden voor projecten

We kunnen projecten oppakken als ze voldoen aan de volgende randvoorwaarden:

- Als het bijdraagt aan onze missie om de positie, stem en invloed van de burger bij overheidsbeleid te versterken. Waarbij we kijken naar het perspectief van burgers enerzijds en van bestuurders en ambtenaren anderzijds bij wat wel en niet werkt in participatie.

We werken op alle schaalniveaus maar de kern van ons werk ligt vaak op lokaal of regionaal niveau. We werken evenwel op alle schaalniveaus, en verbinden ook de inzichten en ervaringen op die verschillende plekken en niveaus, zoals de internationale webinars (zie project 10).

We sluiten geen maatschappelijke thema's uit. Als het thema geheel nieuw is voor NPBO is, wegen we af of we als NPBO voldoende kunnen bieden op een van de functies.

We richten ons vooral op:

- Inwoners
- Overheden
- Maatschappelijke organisaties.
- Voor bedrijven kunnen we een verbindende rol hebben of kan onderzoek een optie zijn. (Uitgebreid) inspiratie, advies, en projectbegeleiding doen we in principe niet naar bedrijven.

Onbetaald werken we:

- Als we vanuit onze visie inspiratie of kennis delen over participatie en/of verwijzen naar kennis of andere ingangen.

Betaald werken we:

- Als anderen met een vergelijkbare rol betaald worden.
- Als we in een project terecht komen en daar advies, coördinatie en projectuitvoering doen
- Onderzoek doen we onbetaald of ondersteund door fondsen (de eigen onderzoeksagenda), en betaald als het op verzoek is (vraag van externen).

Zie ook **bijlage III**: het kader voor beoordeling projectvoorstellen

Communicatie

Doel

Zichtbaarheid vergroten, netwerk uitbreiden en bestaande kanalen beter gebruiken. Hiervoor hebben we eind 2025 een update van de website gedaan, een update van de huisstijl en een LinkedIn kanaal ingericht.

Welke inhoud

- We delen wat we ondervinden in het lerend samenwerken in de praktijk
- We reflecteren op de praktijk en delen de inzichten
- We delen inzichten uit onderzoek naar hoe burgerparticipatie beter kan

Kanaal	Aanpak	Frequentie
LinkedIn	Bedrijfspagina op LinkedIn vullen met berichten over projecten en lessen (ook leerpunten).	2-3 posts per maand
Blogs/artikelen/website	Reflecties en inzichten schrijven en delen via website en LinkedIn.	10 x per jaar
Nieuwsbrief	Kort overzicht van activiteiten en inzichten met liefst een aanbod of uitnodiging erin.	3-4x per jaar, start in 2026

Netwerk	Aansluiten bij bestaande platforms, conferenties en bijeenkomsten.	Doorlopend
----------------	--	------------

Bestuur

Het bestuur van het NPBO bestaat sinds april 2025 uit:

- Floris Baggerman (penningmeester, daarnaast werkzaam als adviseur Participatie & Relatiemanager, Buurkracht)
- David Laws (daarnaast gepensioneerd hoofddocent bij de afdeling Politieke Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam)
- Anne Loeber (daarnaast hoofddocent Duurzaamheid en Governance aan het Athena Instituut, Vrije Universiteit Amsterdam)
- Charlotte Koot (daarnaast werkzaam als Projectmanager burgerparticipatie en stakeholdermanagement - ministerie van Economische Zaken en Klimaat)
- Rob Rietveld (voorzitter, directeur-bestuurder NPBO)
- Nicky Struijker Boudier (secretaris, daarnaast werkzaam in communicatie & participatie vanuit Buro Boudier)

Bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun bestuurlijke werkzaamheden. Wel kunnen zij een onkostenvergoeding vragen. Met onkosten wordt bedoeld reis-, verblijfs-, telefoon- en kantoorkosten.

Besluitvorming

Ieder bestuurslid heeft één stem. Besluiten worden volgens de statuten met volstrekte meerderheid genomen.

In de praktijk wil het bestuur werken via consensus. Zij wendt zich tot stemmen als een manier om meningsverschillen op te lossen die blijven bestaan nadat alles eraan is gedaan om voorwaarden te vinden waar alle leden het over eens kunnen worden.

We stellen in 2025 een huisreglement op om de verdere interne gang van zaken, gedrag en verantwoordelijkheden binnen de stichting duidelijk te maken.

Toezicht

Het NPBO heeft een Raad van Toezicht die toeziet op beslissingen van het bestuur. De raad van toezicht bestaat uit:

- Sander van 't Foort (Voorzitter Raad van Bestuur RIBW Nijmegen & Rivierenland), voorzitter
- Eefje Cuppen (directeur Rathenau instituut en hoogleraar Governance of Sustainability aan het Instituut Bestuurskunde aan de Universiteit Leiden), plaatsvervangend voorzitter
- Rob Weterings (directeur Nationaal Klimaat Platform), secretaris

Een Raad van Toezicht ziet toe op de statutair vastgelegde doelstellingen en verplichtingen.

Meer informatie over bestuur en Raad van Toezicht [is hier te vinden](#).

4. Verwerven, beheren en besteden van het vermogen

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door inkomsten uit fondsen, projecten en penvoerderschap. Niemand mag over het vermogen van de stichting beschikken als ware het zijn of haar eigen vermogen. Bestuursleden kunnen daarom individueel geen beslissingen nemen over het aangaan van opdrachten en besteden van bedragen of het inhuren van de eigen organisatie. Er worden alleen verplichtingen aangegaan, waar een dekking tegenover staat.

Het NPBO is een ANBI Stichting en verwerft inkomsten op drie manieren:

- Het NPBO verwerft fondsen voor het doen van onderzoek, voor projecten in de praktijk, voor het evalueren van projecten of het uitwerken en verspreiden van inzichten.

- Het NPBO heeft inkomsten als procesontwerper of begeleider van participatieprojecten voor overheden en/of bedrijfsleven. Hiervoor wordt een 10% afdracht gerekend t.b.v. het NPBO.
- Het NPBO is 'penvoerder' (opdrachtnemer) voor participatieprojecten, zonder per se ook het procesontwerp of de begeleiding te doen. Voor dit penvoederschap rekenen wij een 5% afdracht t.b.v. het NPBO.

Van de inkomsten betaalt het NPBO – naast onkostenvergoeding en administratieve lasten – onderzoek, projecten uit het werkplan, evaluatie van projecten, de verspreiding van inzichten en het organiseren van leerbijeenkomsten.

Besluitvorming over opdrachten

Opdrachten komen binnen bij het NPBO via één van de bestuursleden, via het netwerk van NPBO of via de website (contactformulier) of de mail.

Bestuur legt de opdracht naast de missie en kernwaarden en besluit:

- of het onder de vlag van NPBO kan
- welke partij geschikt is om de opdracht uit te voeren
- *NB: als één van de bestuursleden rechtstreeks of via een omweg een betrokkenheid heeft, beslist hij of zij niet mee. Bij twijfels kan de Raad van Toezicht adviseren.*

Vervolgens maakt de uitvoerende partij een offerte met plan van aanpak. NPBO is hiervoor penvoerder of coördinator.

De werking van de administratieve organisatie is beschikbaar als apart document.

Medewerkers en uitvoering werkzaamheden

Het NPBO heeft geen medewerkers in eigen dienst. Als een opdracht wordt uitgevoerd is het NPBO de opdrachtnemer (penvoerder). Uitvoering vindt plaats via onderaannemers uit het netwerk van experts van NPBO.

Toezicht op financiële zaken

Minstens één keer per kwartaal worden inkomsten en uitgaven door het bestuur gecontroleerd. Daarnaast ziet het bestuur toe op fondsenwerving en inkomsten en uitgaven bij de uitvoering van het beleidsplan. In het geval dat bij (onverhoopte) beëindiging van de stichting een positief resultaat overblijft, worden de baten besteed voor een stichting met een soortgelijke doelstelling. Jaarlijks wordt een jaarrekening opgesteld. Het boekjaar is gelijk aan een kalenderjaar.

Op de volgende pagina staat de begroting.

5. Begroting

	Omschrijving	Bedrag (€)
Eigen vermogen		16.780
Verwachte inkomsten 2026		
<i>Projecten</i>		
4. Inkomsten Open Urban Platform Rotterdam	10 bijeenkomsten à € 400	4.000
5. Inkomsten Omgevingsraad Windpark gemeente Someren		0
6. Inkomsten Omgevingstafel Nieuw Weiburg, Harderwijk		5.000
7. Inkomsten Omgevingsraad Windpark Isselt, Amersfoort		7.500
8. Inkomsten deelname onderzoek JustEtrans	'In kind' bijdrage 40 uur p.j.	0
9. Burgerforum (NIEUW)	Gemeente Barneveld & NWF	50.000
10. Nieuwe projecten (onvoorzien)		20.000
13. Workshops Werken met Omgevingsadviesraad		9.000
Verwachte uitgaven 2026		
<i>Projecten</i>		
1. Kosten Landelijk Netwerk Burgerberaad	Aantal keer een zaaltje	1.000
2. Kosten Brainstorms met netwerk	Max twee bijeenkomsten	2.000
3. Hoe verder met participatieve democratie	Twee of drie bijeenkomsten	1.000
4. Open Urban Platform Rotterdam	Minus afdracht 25%	3.000
5. Omgevingsraad Windpark gemeente Someren	Minus afdracht 10%	0
6. Omgevingstafel Nieuw Weiburg, Harderwijk	Minus afdracht 10%	4.500
7. Omgevingsraad Windpark Isselt, Amersfoort	Minus afdracht 10%	6.750
8. deelname onderzoek JustEtrans	'In kind' bijdrage 40 uur p.j.	0
9. Burgerforum (NIEUW)	Gemeente Barneveld & NWF	45.000
10. Nieuwe projecten (onvoorzien)		18.000
11. De staat van participatie	Werkstudent en ruimten	2.500
12. Jaarlijkse (inter)nationale kennisuitwisseling	Inzet bestuur en vrijwilligers	0
13. Workshops Werken met Omgevingsadviesraad	Minus afdracht 10%	8.100
<i>Administratief/PR</i>		
Kantoorkosten	Incl. bijeenkomsten bestuur	2.000
Totaal verwachte inkomsten		95.500
Totaal verwachte uitgaven		93.850
Totaal begroot resultaat		1.650
Eigen vermogen eind 2026		18.430

NB: een omschrijving van de in de begroting genoemde projecten staat in het werkplan in bijlage I.

6. Contactgegevens

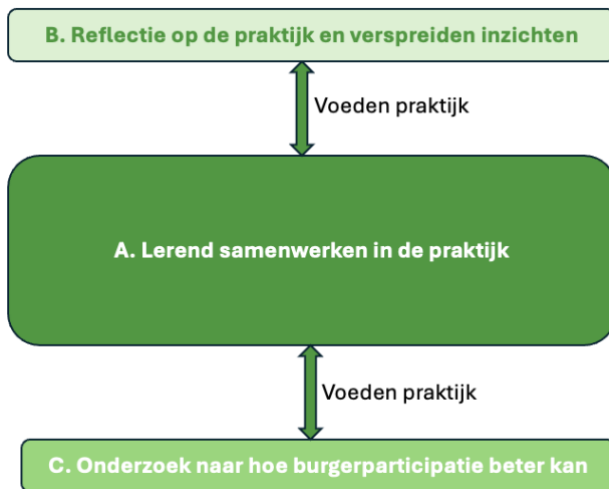
Het adres van Stichting NPBO is: Greveling 8, 9654 PT Annerveenschekanaal.

Wij zijn te bereiken via info@npbo.nl.

De instelling voldoet aan haar publicatieplicht met de website www.npbo.nl

BIJLAGE I **CONCEPT Werkplan**

Januari 2026, behorend bij Beleidsplan NPBO

Op de volgende pagina's staan de projecten die we nu in gedachten hebben voor de volgende jaren. Voortschrijdend inzicht kan zorgen voor bijstelling. Daarom maken we elk jaar in het vierde kwartaal een aangepast plan.

In de projectbladen staat uitgewerkt wat we willen, wat de rol van NPBO is en wie uit het bestuur aanspreekpunt en trekker is voor het project. Degene die verantwoordelijk is (vaak ook een duo), werkt het project verder uit en legt financiële gevolgen en vragen terug in het bestuur.

De kleuren in de tabel hieronder geven aan bij welke rol van het NPBO (zie ook plaatje) elk project hoort.

Overzicht projecten	2026	2027	2028
1. Opzet Landelijk Netwerk Burgerberaad			
2. Brainstorms met netwerk tijdens en/of na project			
3. Hoe verder met onze participatieve democratie			
4. Open Urban Platform Rotterdam			
5 Omgevingsraad Windpark gem. Someren			
6. Omgevingstafel Nieuw Weiburg, Harderwijk			
7. Omgevingsraad Windpark Isselt, Amersfoort			
8. Deelname onderzoek JustEtrans			
9. Burgerforum (NIEUW)			
10. Nieuw projecten onvoorzien			
11. De staat van participatie			
12. Jaarlijkse (inter)nationale kennisuitwisseling met netwerk			
13. Verspreiden praktijkkennis in het werken met een Omgevingsadviesraad			

1. Landelijk Netwerk Burgerberaad

Situatie

Het NPBO heeft ervaring opgedaan met het organiseren van een burgerberaad (in 2018 Gemeente Sud West Fryslan, in 2020/2021 RES-regio Foodvalley en in 2023 Gemeente Eemnes). De kennis en ervaring opgedaan in Friesland is ook ingebracht in de commissie Brenninkmeijer. Inmiddels worden er steeds meer burgerberaden georganiseerd. Er lijkt echter geen duidelijkheid te zijn over de verschillende aspecten rond een burgerberaad. Wat kan wel, wat kan niet. Wat zou er zeker geregeld moeten zijn. Hoe zit het met de kwalitatieve borging? Hoe voorkomen we populistische inzet van een burgerberaad, hoe sluit het aan op onze representatieve democratie? Samen met andere, meer idealistische, partijen die zich inzetten voor het (goede) gebruik van met mechanisme van een burgerberaad hebben we een landelijk netwerk burgerberaad opgezet. Daarin delen we onze ervaring om hiermee de kwaliteit van het burgerberaad in Nederland te verbeteren.

Wat willen we?

Sinds de commissie Brenninkmeijer is 'het burgerberaad' min of meer viral gegaan. In het hele land dienden volksvertegenwoordigers moties in voor een burgerberaad, vaak nog zonder een onderwerp waarover dat burgerberaad moest gaan.

Wij willen bewerkstelligen dat over de hele breedte gekeken naar burgerparticipatie, zodat burgerberaden daar deel van kunnen zijn maar niet de enige vorm zijn. Belangrijke vraag om te beantwoorden is: hoe vertaal je de behoefte om gehoord te worden? Welke vorm past?

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Verzamelen en delen van kennis over burgerberaden. Werken aan minimale eisen die aan een burgerberaad gesteld morgen worden.

Samenbrengen van uitvoerende partijen. Het NPBO is actief betrokken bij het opzetten van dit landelijk netwerk. In maart 2024 organiseerde het NPBO een bijeenkomst met partijen die nu burgerberaden organiseren.

Rol NPBO

Zelf kennis delen en zorgen dat landelijk kennis wordt gedeeld.

Kosten en inzet

€ 1.000 voor een paar keer een zaaltje. Inzet Jurriën Helwig (medewerker Public Mediation voor NPBO) gezamenlijk met andere betrokken partijen. Rob en soms Nicky als deelnemer.

Wanneer

Landelijk Netwerk Burgerberaad is opgericht in 2022. Dit jaar is er een bijeenkomst op 14 februari in de middag. Later dit jaar mogelijk nog een bijeenkomst.

Trekker

Was Rob Rietveld. Inmiddels Jurriën Helwig gezamenlijk met andere betrokken partijen.

2. Brainstormbijeenkomsten met netwerk o.a. tijdens en/of na project

Situatie

Het NPBO breidt steeds het netwerk uit met:

- partijen die werken aan participatie-initiatieven en programma's, en die bezig zijn een relatie tussen burgers en de overheid te organiseren en vorm te geven.
- Burgers en beleidsmakers die input geven over lerend samenwerken
- Professionals en overheden die gebruik willen maken van de lessen uit evaluaties en reflecties.

Deze kunnen deelnemen aan brainstormsessies, kunnen helpen inzichten op te halen en te verspreiden, kunnen opdrachten uitvoeren, kunnen helpen methodieken te ontwikkelen en nieuwe werkwijzen te verspreiden.

Wat willen we?

Het verspreiden van (nieuwe) inzichten en praktijkvoorbeelden in interactie met het netwerk. Zo brengen we de praktijk, maar ook het denken over en uitleggen wat burgerparticipatie is, verder. En dragen we – veel breder dan alleen in onze eigen projecten - bij aan de beoogde 'herijking' van burgerparticipatie.

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Brainstormsessies organiseren voor betrokkenen bij participatieprocessen en/of het brede netwerk van NPBO, tussentijds of aan het slot van een opdracht.

Dit kan meerdere vormen aannemen. t.w.:

- Evaluerend met externe deskundigen (vreemde ogen)
- Lerend -> evoluerend t.a.v. processen en inrichting
- Uitdragend naar betrokken partijen (achterban)
- Uitdragend naar derden (geïnteresseerden)

Het NPBO helpt betrokkenen over hun ervaringen met participatie en interactie na te denken en er inzichten over op te doen, zodat die weer in de praktijk ingezet kunnen worden.

Rol NPBO

Initiëren en organiseren van max. twee brainstormsessies.

Kosten en inzet

Kosten: € 2.000 voor huren locatie en catering.

Inzet bestuursleden in organisatie van de bijeenkomsten en uitnodigen netwerk.

Wanneer

Tijdens en na projecten. Ongeveer tweemaal per jaar.

Wie

Betrokkenen bij participatieprocessen, het brede netwerk van NPBO.

3. Hoe verder met onze participatieve democratie (NIEUW)

Situatie

Was het 10 jaar geleden nog de vraag hoe betekenisvolle participatie te organiseren, nu is vooral de vraag hoe deze participatie te verbinden met de 'zittende macht' in bestuur en politiek. Burgers lijken zich in toenemende mate niet meer te herkennen in de participatieve democratie en geven aan het gevoel te hebben dat de participatie 'symbolisch' is. Zo loopt participatie ondanks de beste bedoelingen steeds meer averij op.

Het lijkt overheden niet goed te lukken ruimte te bieden aan participatie en waar nodig van de gebaande paden af te wijken. Ook lijkt het dat er vanuit de overheid een zoektocht is naar 'draagvlak' of 'consensus'. Maar als consensus op heel veel vlakken al lang niet meer mogelijk is, welke stap maak je dan als overheid en burger met elkaar. Hoe kun je delibereren om tot commitment over een gemeenschappelijk beeld te komen?

Voorbeeld: in een gemeente is aangeboden een raadsklankbordgroep in te richten om hen bij te praten. De raad wordt toch benaderd door inwoners, en de raad gaat politiek bedrijven. Vervolgens hebben mensen die aan participatie meedoen, het gevoel dat het nergens landt.

Tegelijk zijn er ook hele mooie en goede voorbeelden van bewonersinitiatieven die op het participatieve vlak bezig zijn steeds meer medewerking krijgen van gemeenten. Omdat gemeente ziet dat wat bewoners doen meerwaarde kan hebben. Als participatie niet door overheid is geïnitieerd lijkt het beter te gaan. Als de overheid het initiatief neemt voor participatie,

moet het passen in het besluitvormingsproces lijkt het een stuk moeilijker te worden. Overheids- en burgerparticipatie lijken zo twee uitersten.

Wat willen we?

Overheden helpen meer gebruik te maken van zelforganisatie van bewoners en helpen als overheid te participeren in die projecten. Gesprekken hierover houden met lokale overheden, vragend en samen analyserend. Als een luistersessie. Vanuit NPBO willen we altijd beide zijden belichten. Dit project is een zoektocht naar systeemverandering. Het is aanvullend op de Staat van Participatie (project 9) en de inzichten uit het webinar van 28 november 2025 (project 10). De UvA werkt met schurende theaterdialogen die gaan over een alternatieve vorm van debat. Hier kunnen we wellicht iets mee doen.

Wat is hiervoor nodig?

Twee of drie bijeenkomsten organiseren waarin we dit onderwerp bespreken met overheden. We kunnen daarbij (inter)nationale kennis en inzichten betrekken.

Rol NPBO

Initiëren en organiseren van twee of drie werksessies met relevante deelnemers. In de voorbereiding bestaande literatuur bestuderen en interviews afnemen. Beschrijven uitkomsten en inzichten en kijken hoe die verder gebracht kunnen worden.

Kosten en inzet

Kosten: €1.000 reserveren. Gebruik maken van de brainstorm met het netwerk. Onderzoeken of een fonds kan bijdragen.

Wanneer

2026 en 2027

Trekker

Rob i.s.m. Public Mediation en Populytics

4. Open Urban Platform Rotterdam

Situatie

Rotterdam heeft sinds begin 2025 een Open Urban Platform. Dit is een digitaal platform waar de gemeente, bedrijven, scholen én bewoners allerlei data kunnen uitwisselen. Digitale gegevens over de stad die iedereen kan gebruiken om ideeën en plannen te bedenken en uit te voeren om Rotterdam beter te maken. Nu en voor de toekomst. Het Open Urban Platform moet uitgroeien tot een digitaal ecosysteem. Dat is een open netwerk van digitale systemen, middelen en organisaties die samenwerken om informatie en diensten te delen.

Na de officiële lancering van het Open Urban Platform op 15 januari 2025, is het platform die dag ook officieel overgedragen aan de Governance Board. Hierin zitten onder andere een vertegenwoordiger van de Rotterdammer, het bedrijfsleven, kennisinstellingen en een wetenschapper ethiek.

De board moet ervoor zorgen dat de uitwisseling en het gebruik van data op een veilige en eerlijke manier gebeurt. En dat iedereen zich daarbij houdt aan geldende wetten en regels.

Zie ook:

<https://www.rotterdam.nl/open-urban-platform-rotterdam>

Momenteel zijn er diverse projecten en verkenningen gaande op en rondom het platform. Zoals met de Hogeschool (training leraren om hun studenten op weg te helpen het platform te gebruiken), de Veiligheidsregio (Safe 3D), Erasmus MC (het kansrijke startloket), Rotterdams Weerwoord (klimaatverandering), BMW en diverse Europese programma's waar ook Den Bosch en Tampere aan meewerken.

Wat willen we?

Het OUP biedt inwoners een kans met deze vernieuwende vorm van digitale burgerparticipatie. Het OUP is uniek in de wereld en we willen leren hoe het werkt. Overigens is ook de publiek-private samenwerking uniek. Hier willen we bij zijn en van dichtbij ervaren wat er zoal gebeurt en hoe daarop wordt ingespeeld want alles is nieuw.

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

De komende 2 jaar (2025-2026) heeft Floris Baggerman (bestuurslid NPBO) zitting in de Governance Board en vertegenwoordigt hij als Rotterdammer de stem van de inwoners van de stad. Eerder (najaar 2024) was hij al betrokken bij het OUP als kwartiermaker. Hij heeft o.a. mede richting gegeven aan het normen en waarden kader van het OUP bij het opzetten van de Governance Board.

Rol NPBO

Lerend samenwerken, ontdekken toezichtrol.

Kosten en inzet

Inkomsten € 4.000. Kosten: € 3.000. 25% afdracht aan NPBO: € 1.000.

De kosten en afdracht zijn gebaseerd op de inzet van Floris Baggerman in de Governance Board. De afdracht wordt ingezet om te investeren in het project 'de stand van de participatie'.

Wanneer

2025 en 2026

Trekker

Floris Baggerman

5. Omgevingsraad Windpark Someren: staat on hold

Situatie

In de gemeente Someren is er een windpark gepland (windpark Diepenhoek). Hierover is veel onrust ontstaan binnen de gemeente. De gemeente heeft in 2023 het NPBO gevraagd om een bemiddelende rol te spelen tussen alle partijen en de verstoorde verhoudingen te inventariseren en een voorstel te maken voor een participatief traject waarbij alle partijen gezamenlijk en gelijkwaardig kunnen deelnemen aan het proces. Naar aanleiding hiervan is er een rapport gekomen met het advies om hiervoor een dialoogtafel op te zetten (een omgevingsraad). Naar aanleiding van dit rapport is het NPBO gevraagd om deze dialoogtafel vorm te geven en het proces verder te begeleiden.

Wat willen we?

Het NPBO heeft in 2018 in het kader van de GreenDeal "participatie bij duurzame energie projecten op land" een handboek geschreven voor het gebruik van een omgevingsraad (dialoogtafel). In het kader hiervan willen we dit ook in de praktijk brengen, de inzet stimuleren. Daarnaast moet de theorie in de praktijk zich bewijzen en de ervaring daarmee weer verwerkt worden in een vernieuwde uitgave van het handboek (zie project 10).

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Vormgeven en begeleiden van het proces als onafhankelijke partij.

Rol NPBO

Analyse van de situatie: is gedaan.

In deze fase: bemiddelen en reflecteren op ervaringen. En inbrengen kennis over participatie.

Kosten en inzet

Inkomsten: €0. Kosten: €0. 10% afdracht aan NPBO: €0.

Daarnaast ligt er het verzoek om leiding te blijven geven aan de dialoogtafel (als voorzitter). De kosten en inzet zijn gebaseerd op de invulling van het voorzitterschap.

Wanneer

Opzet en inrichting dialoogtafel heeft vertraging opgelopen. Er is geen duidelijkheid over het mogelijk gevolg. Het proces kan voor het NPBO weer actief worden, duidelijkheid hierover zal er pas medio 2026 zijn. Een mogelijk afronding van het proces wordt dan verwacht eind 2027.

Wie

Door Rob Rietveld

6. Omgevingsraad Nieuw Weiburg, Harderwijk

Situatie

In de gemeente Harderwijk wordt gewerkt aan het realiseren van een nieuwe woonwijk als "inbreid" locatie (tussen ziekenhuis en station). Hiervoor is in eerste instantie een participatief proces opgezet d.m.v. een klankbordtafel. De deelnemende bewoners vanuit Harderwijk in deze klankbordgroep waren niet tevreden met het functioneren hiervan en de mate waarin geparticipeerd kon worden. De deelnemende omwonenden hebben vervolgens het NPBO naar voren geschoven om het proces te begeleiden (met o.a. de rol van voorzitter van de klankbordgroep). Voor het vervolgproces is er vanuit het NPBO een participatieplan gemaakt met de inzet van een omgevingstafel. Hiervoor is aan het NPBO gevraagd om dit ook verder te begeleiden en de omgevingstafel voor te zitten.

Wat willen we?

Het NPBO heeft in 2018 in het kader van de GreenDeal "participatie bij duurzame energie projecten op land" een handboek geschreven voor het gebruik van een omgevingsraad (dialoogtafel). In het kader hiervan willen we dit ook in de praktijk brengen, de inzet stimuleren. Daarnaast moet de theorie in de praktijk zich bewijzen en de ervaring daarmee weer verwerkt worden in een vernieuwde uitgave van het handboek (zie project 10).

In dit geval is het interessant om te onderzoeken of de methode van een omgevingstafel (Omgevingsraad) ook passend is voor een ander type projecten dan die voor duurzame energie opwek waarvoor het handboek in eerste instantie geschreven is.

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Opzet en inrichting dialoogtafel: die is nu klaar.

Vormgeven en begeleiden van het proces als onafhankelijke partij, voor de dialogen die lopen.

Rol NPBO

Procesbewaker, onafhankelijk voorzitter.

Kosten en inzet

Inkomsten: €5.000. Kosten: €4.500. 10% afdracht aan NPBO: € 500

Daarnaast ligt er het verzoek om leiding te blijven geven aan de dialoogtafel (als voorzitter).

Hier is met de begroting vanuit gegaan.

Wanneer

Afronding proces verwacht eind 2025.

Trekker

Rob Rietveld

7. Omgevingsraad Windpark Amersfoort

Situatie

In de gemeente Amersfoort is er een windpark gepland (windpark Isselt). Hierover is veel onrust ontstaan binnen de gemeente. De gemeente heeft in 2023 het NPBO gevraagd om een voorstel te maken voor een participatief traject waarbij alle partijen gezamenlijk en gelijkwaardig kunnen deelnemen aan het proces. Naar aanleiding hiervan is er een advies opgesteld om hiervoor een dialoogtafel op te zetten (een omgevingsraad). Naar aanleiding van dit voorstel is het NPBO gevraagd om deze dialoogtafel verder vorm te geven, het proces te begeleiden en de dialoogtafel voor te zitten.

Wat willen we?

Het NPBO heeft in 2018 in het kader van de GreenDeal "participatie bij duurzame energieprojecten op land" een handboek geschreven voor het gebruik van een omgevingsraad (dialoogtafel). In het kader hiervan willen we dit ook in de praktijk brengen, de inzet stimuleren. Daarnaast moet de theorie in de praktijk zich bewijzen en de ervaring daarmee weer verwerkt worden in een vernieuwde uitgave van het handboek (zie project 10).

Wat denken we dat daarvoor nodig is?

Vormgeven en begeleiden van het proces als onafhankelijke partij.

Rol NPBO

Procesbewaker. Adviseren en elke drie maanden reflecteren.

Daarnaast ligt er het verzoek om leiding te blijven geven aan de dialoogtafel (als voorzitter).

Kosten en inzet

Inkomsten: €7.500. Kosten: €6.750. 10% afdracht aan NPBO: € 750.

Wanneer

Opzet en inrichting dialoogtafel is klaar. Dialogen lopen. Afronding proces verwacht eind 2025.

Trekker

Rob Rietveld

8. JustEtrans

Situatie

Het NPBO is gevraagd om hun ervaring in de processen rond de energietransitie in te brengen in het NWO-onderzoek (4 jaar) JustEtrans.

Wat willen we?

Inbrengen praktijkervaring in het belang van het onderzoek.

Rol NPBO

Deelnemer aan het onderzoek. Daarnaast draait één van de onderzoekers mee met het project "Omgevingsadviesraad Amersfoort Wind op Isselt".

Kosten en inzet

Geen kosten of inkomsten. NPBO stelt 40 uur per jaar 'in kind' beschikbaar.

Wanneer

Onderzoek loopt sinds 2022 tot 2026

Wie

Rob Rietveld

9. Burgerforum (NIEUW)

Situatie

Vanuit twee gemeenten is aan het NPBO gevraagd om mee te denken met het opzetten van een participatietraject. Het betreft hier het inrichten van een energie-hub met eigen opwek van duurzame energie. Deze twee gemeenten hebben nu geen uitbreidingsmogelijkheden meer op hun industrieterrein(en) als gevolg van netcongestie.

De verwachte mogelijke aanpak lijkt veel op de aanpak die eerder door het NPBO is toegepast in de gemeente Súdwest-Fryslân (Burgerforum met een Participatieve Waarde evaluatie (PWE)). Gesprekken hierover worden nog in 2025 gevoerd.

Wat willen we?

Meewerken aan een participatietraject rond de inzet van een energie-hub en hiervan leren.

Rol NPBO

Procesontwerp, coördinatie en penvoering.

Geschatte kosten en inzet

Nu nog moeilijk in te schatten. Sterk afhankelijk of inzet van externe partijen (PM, Populytics) onder de vlag van het NPBO zal worden gedaan.

Schatting inkomsten: €50.000. Kosten: €45.000. 10% afdracht aan NPBO: €5.000.

Wanneer

Eerste helft 2026

Trekker

Rob in samenspraak Nicky

10. Nieuwe projecten onvoorzien

De ervaring leert dat het NPBO altijd wel wordt benaderd ter ondersteuning van participatieprocessen. Naar verwachting leiden er hier toch wel minimaal twee tot betaalde inzet (eigen inzet of via penvoering).

Omvang inzet en wie vanuit het NPBO dit dan zal oppakken is nu nog niet te voorzien, dus dit is een schatting.

Geschatte kosten en inzet

Inkomsten: €20.000. Kosten: €18.000. 10% afdracht aan NPBO: €2.000.

11. Workshop: 'de staat van participatie'

Situatie

Er bestaat een grote hoeveelheid ervaring met participatie van burgers die grotendeels onaanbeoordeld blijft. Er is veel boosheid en ontevredenheid, maar wat is de achtergrond daarvan?

Wat willen we?

Burgers helpen betekenis te geven aan hun ervaringen door deze met elkaar te bespreken. Te kijken welke inzichten hieruit kunnen worden afgeleid.

Deze inzichten vervolgens onder de aandacht brengen bij vertegenwoordigers van de overheid. Om vervolgens doorlopende reflectie te creëren met als doel nieuwe vormen te vinden om de stem en ervaring van burgers te betrekken bij maatschappelijke ontwikkelingen. Vormen die passend zijn voor burgers en voor een overheid/initiatiefnemer.

Wat is hiervoor nodig?

We vinden het perspectief van inwoners op participatie onderbelicht: wat is er voor hen nodig?

Welke bouwstenen hebben zij nodig om mee te kunnen praten/denken/beslissen? Denk aan vertrouwen, beslissingsbevoegdheid, eigenaarschap, meedenkkraft, omgaan met emoties, omgaan met inhoud. De output van The State of Conflict conferentie 2024 over emoties kan een van de inputbronnen zijn. Idem voor de ervaringen uit Hoeksche Waard (participatietraject over zondagsrust).

Een ander deel dat uitgewerkt kan worden is taal: de taal die we hebben over waarom inwoners wel/niet meedoen is niet genuanceerd genoeg. Ik doe bijvoorbeeld niet mee omdat ik kleine kinderen heb in plaats van dat ik 'afgehaakt' ben.

Rol NPBO

- We starten met een workshop die twee groepen mensen samenbrengt die hun ervaringen delen met participatie en daarop reflecteren. We geven geen richting, maar helpen het gesprek. De twee groepen zijn:
  - o Mensen die uitgenodigd werden voor een participatietraject, die wel begrepen wat er aan de hand was/wat gevraagd werd.
  - o Mensen die onuitgenodigd hun proteststem lieten horen in een traject.We benaderen ongeveer 20 mensen via onze netwerken en interviewen hen vooraf. We werken de vorm uit.
- Interviewen van ambtenaren en bestuurders door het land heen om hun ervaringen te horen.
NB: Er is nu een PHD student van Niek Mouter van TU Delft onderzoek aan het doen naar de ervaringen van wethouders met participatie, we betrekken ook zijn inzichten en quotes.
- Delen van inzichten met overheden en professionals die met gebiedsprocessen/ participatie bezig zijn.

Kosten en inzet

Kosten: € 2.500 voor werkstudent (Anthony Jet Foei) die interviews afneemt, huur locatie voor de bijeenkomsten. Inzet David en Anne en Nicky.

Wanneer

2026

Waar

Universiteit

Trekker

David en Anne

12. Jaarlijkse (inter)nationale kennisuitwisseling met netwerk

Wat willen we?

Jaarlijkse online uitwisseling van ervaringen van andere landen met geïnteresseerden in Nederland. Uitbreiden van ons netwerk.

Zo zijn er interessante ervaringen in Italië, in de UK ([Oliver Escobar](#)) Finland, Zweden, België, Frankrijk.

Wat is hiervoor nodig?

David en anderen betrekken mensen uit hun netwerk. We gaan uit van een internationaal panel en de mogelijkheid vragen te stellen.

We nodigen mensen uit het netwerk en andere geïnteresseerden uit die zich wanneer gewenst daarna bij ons netwerk kunnen aansluiten.

Rol NBPO

Organisator een webinar voor (inter)nationale kennisuitwisseling.

Kosten en inzet

Geen kosten. Inzet bestuursleden en anderen in het betrekken van het internationaal netwerk en het vormgeven van de digitale bijeenkomst.

Gezamenlijk inzet van bestuur en netwerk om deelnemers te betrekken.

Wanneer 2^e keer

Oktober of november 2026

Trekker

David Laws i.s.m. anderen uit bestuur of netwerk en ondersteuning door student.

13. Workshop Werken met een Omgevingsadviesraad

Situatie

In december 2019 maakte Rob Rietveld [het Handboek Omgevingsadviesraad](#), als onderdeel van de Green Deal | "Participatie van de Omgeving bij Duurzame Energieprojecten".

De energietransitie komt in de fase dat steeds meer projecten (zonne- en windprojecten, transformatorhuisjes etc.) richting uitvoering gaan. Hoe zorg je dat alle belanghebbenden, inwoners, ondernemers en andere lokale partijen op een zo eerlijk mogelijke manier worden betrokken? De afgelopen jaren is ervaring opgedaan met het inrichten van omgevingsadviesraden. Varianten qua naamgeving zijn o.a.: gebiedstafel, omgevingsraad, gebiedsraad, dialoogtafel.

In 2025 hebben we daarom een update van het Handboek gemaakt, samen met Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NP RES) en in opdracht van de expertpool van NP RES. In 2026 worden er vanuit NP RES, in samenwerking met het NPBO, workshops georganiseerd over het werken met een Omgevingsadviesraad.

Wat willen we?

Meehelpen aan de overdracht van kennis in het werken met een Omgevingsadviesraad.

Wat is hiervoor nodig?

NP RES start in 2026 met workshops in verschillende landsdelen en met intervisie en verspreiden van praktijkverhalen. Wij dragen daaraan bij.

Rol NPBO

Inbrengen van praktijkkennis in het werken met Omgevingsadviesraden.

Kosten en inzet

Inkomsten: €9.000. Kosten: €8.100. 10% afdracht aan NPBO: € 900.

Omdat Nicky als bestuurslid nu werkt bij dit Nationaal Programma, heeft zij zich onthouden van stemming over dit project en onthoudt zij zich van opdrachtgeverschap aan die zijde.

Wanneer

2026

Trekker

Rob in samenspraak met David.

BIJLAGE II Casus aanpak formulier

In onderstaand formulier staan de te beantwoorden vragen bij elke casus of project die we doen: in lerend samenwerken (praktijk), reflectie of onderzoek. Het helpt reflecties en onderzoek meer in lijn te brengen. Het kan ook als basis dienen om afgeronde casussen te beschrijven voor communicatiedoelinden.

NPBO Casus Samenvatting	
Naam	
Locatie: Data:	
Waarom deze casus? Wat is er nieuw, innovatieve, nuttig, of verhelderend: <ul style="list-style-type: none"> • In het probleem? • In de rol die de burgers speelden? • In de manier waarop de relatie en interactie tussen burgers en ambtenaren was georganiseerd? • In het resultaat? 	
Status: <ul style="list-style-type: none"> • Sponsored (wie?) • Niet gesponsord (spontaan) 	
Convenor: Wie? Rol convenor: <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter • Facilitator • Moderator • Overig (specificeer) 	
Trigger: <ul style="list-style-type: none"> • Formele vereiste • Inhoudelijk probleem • Controverse/Conflict/Impasse 	
Onderwerp voor participatie in de casus? <ul style="list-style-type: none"> • Waar ging het over in gesprek? 	
Doel van onderwerp <ul style="list-style-type: none"> • Primair (direct)? • Complementair (indirect)? 	
Vorm <ul style="list-style-type: none"> • Inspraak • Enquête • Burgerforum • Stakeholder dialoog • Stakeholder onderhandeling • Representatieve deliberatie • Keuken tafel gesprek • Overig (specificeer) 	
Duur <ul style="list-style-type: none"> • Eenmalig • Tijdelijk • Doorlopend 	
Status Burgers <ul style="list-style-type: none"> • Vertegenwoordiger • Directe deelnemer 	
Rol Burgers	

<ul style="list-style-type: none"> • Luister naar informatie • Geef voorkeuren aan • Geef uiting aan zorgen • Deel lokale kennis • Help bij het 'framing' van de agenda (vragen/problemen/kwesties) • Onderhandel over afspraken over plannen/voorwaarden • Neem beslissingen • Evalueer resultaat/ervaringen 	
Stand van zaken (per)	
Formeel resultaat	
Opmerkingen	

BIJLAGE III**Kader voor beoordeling projectvoorstellen**

Project Selectie en Portfolio						
<p>We pakken alleen projecten op als die bijdragen aan onze missie om de positie, stem en invloed van de burger bij overheidsbeleid te versterken. Waarbij we kijken naar het perspectief van burgers enerzijds en van bestuurders en ambtenaren anderzijds bij wat wel en niet werkt in participatie.</p> <p>Verder kijken we naar onderstaande afweging.</p>						
Voordelen Kosten (geld, tijd, moeite, ...)	Financiële steun		Leren		Netwerk	
	Laag	Hoog	Laag	Hoog	Laag	Hoog
Laag						
Hoog						

Lichter gekleurde cellen zijn het overwegen waard. Donkerder gekleurde cellen hebben onze voorkeur.

Zie ook randvoorwaarden voor projecten, hoofdstuk 3, pagina 6.